

Rezumat de presă

„Barometrul Opiniei Publice – aprilie-mai 2012”

Fundația Soros Moldova pledează pentru reflectarea corectă și transparentă a vieții social-politice și economice și asigurarea accesului la informație pentru societatea civilă. În acest scop începând cu anul 1998 a fost lansat un program de cercetare a opiniei publice – „**Barometrul Opiniei Publice din Moldova**”.

Primele două sondaje au fost efectuate pe parcursul anului 1998. Următoarele au fost organizate de Institutul de Politici Publice cu suportul financiar al Fundației Soros Moldova în august 2000, iar ulterior în primăvara și toamna fiecărui an în perioada 2001 – 2011.

Tematica cercetărilor efectuate a inclus: opțiuni politice, popularitatea și notorietatea principalelor partide și personalități politice, nivelul de viață și calitatea vieții, politica economică și socială a Guvernului, alte teme de interes major.

Având în vedere impactul și importanța unor astfel de cercetări, Institutul a organizat în aprilie-mai 2012, un nou sondaj de opinie, realizat de Centrul de Analiză și Investigații Sociologice, Politologice și Psihologice „**CIVIS**”.

Programul „Barometrul Opiniei Publice – 2012” este avizat de un juriu în frunte cu dr. Arcadie Barbăroșie, director executiv al Institutului de Politici Publice. Membri ai juriului sunt dr. habilitat Ludmila Malcoci, Igor Boțan, Director ADEPT, Natalia Morari, sociolog și jurnalist independent. Consultant al programului – dr. Viorel Cibotaru, Director, Institutul European de Studii Politice din Moldova.

Sondajul a fost efectuat în perioada 10 aprilie – 10 mai 2012, pe un eșantion **probabilist** de 1055 persoane din 81 localități, reprezentativ pentru populația adultă a Republicii Moldova (cu excepția regiunii transnistrene), eroarea maximă de eșantionare fiind de $\pm 3\%$.

Rezultatele principale

Economie – aspecte generale

- 69% din populație consideră că direcția în care merg lucrurile în Republicii Moldova este *o direcție greșită*. Ponderea persoanelor cu această părere a scăzut semnificativ (cu 15%) față de studiul din noiembrie 2011. Opinia direcției greșite este mai pronunțată în cazul populației de altă naționalitate decât cea moldovenească, precum și în rândurile locuitorilor din mediul urban.
- În acest context, atragem atenție asupra faptului că marea majoritate a populației (peste 3/4) continuă să fie nemulțumită de activitatea conducerii țării în domeniile principale ale vieții sociale: *nivelul de trai* (89%), *salarii* (88%), *locuri de muncă* (88%), *combaterea corupției* (82%); precum și într-o serie de alte domenii, cum sunt *agricultura* (80%), *industrie* (78%), *pensii* (77%), *soluționarea conflictului transnistrean* (71%) și *asistența medicală* (68%). Nemulțumirea față de activitatea conducerii în domeniul învățământului este mai pronunțată în mediul urban, la populația cu nivel înalt de studii și minoritățile etnice. De asemenea, locuitorii din mediul urban sunt în proporție mai mare nesatisfăcuți de activitatea conducerii în domeniul asistenței medicale.
- 60% din populație nu este mulțumită de actuala situație economică a țării. În această ordine de idei, evidențiem faptul că 43% din populație consideră că situația economică actuală a rămas *neschimbată* comparativ cu anul trecut, iar 37% susțin că este *mai proastă*, ponderea acestora fiind în scădere cu 14% față de barometrul precedent. Doar fiecare al cincilea respondent percepe o îmbunătățire a situației economice în prezent, în special locuitorii din mediul rural, tinerii, persoanele cu nivelul veniturilor înalt și populația de naționalitate moldovenească.
- Referindu-ne la perspectivele pentru anul viitor ale economiei, în opinia populației, constatăm că ponderea persoanelor optimiste este de 28% (fiind în creștere cu 6% față de barometrul precedent), în timp ce alți 34% consideră că aceasta va rămâne *neschimbată*. 25% din populație privesc cu suspiciune spre viitor, considerând că situația economică în anul viitor va fi mai rea decât în prezent.

- Măsurile principale pentru redresarea situației social-economice a țării, în opinia populației, vizează *dezvoltarea sectorului economic* – dezvoltarea industriei (38%), atragerea de investiții (28%), sprijinirea businessului mic în sectorul agrar (21), precum și *perfecționarea mecanismului de realizare a legilor* (33%) și *combaterea criminalității* (33%).

Calitatea vieții – probleme sociale

- Securitatea economică continuă să fie problema principală pentru Republica Moldova. În acest sens, menționăm că pentru marea majoritate a populației (74%) nu este asigurat un trai decent: pentru 28% din populație veniturile disponibile nu sunt suficiente „nici pentru strictul necesar”, iar 46% reușesc să acopere doar strictul necesar pentru trai. Acest prag al sărăciei rămâne a fi constant, cu mici fluctuații nesemnificative, în decursul ultimilor 9 ani. Cele mai afectate sunt persoanele în etate (86%), persoanele cu nivel socio-economic scăzut (80%) și nivel mic de studii (88%), precum și locuitorii din mediul rural (75%).
- În acest context, menționăm că majoritatea populației continuă să fie îngrijorată cel mai mult de *prețuri* (67%) și *sărăcie* (57%), ambii indicatori fiind în creștere față de aceeași perioadă a anului precedent. Aproape fiecare a doua persoană este îngrijorată de *șomaj* (47%) și *viitorul copiilor* (47%). *Este important de menționat că îngrijorarea față de prețuri este pronunțată practic în cadrul tuturor categoriilor de persoane*, mai puțin persoanele cu nivel socio-economic înalt. Problema corupției deranjează preponderent locuitorii mediului urban, persoanele cu nivel înalt de studii și nivel socio-economic mediu și înalt.
- 41% din populație este nemulțumită de felul în care trăiește. Nemulțumirile populației sunt legate, în primul rând, de *insuficiența banilor* (82% se declară nu prea mulțumiți sau deloc mulțumiți) și *viața politică din țară* (81%).
- Puțin mai mult de jumătate din populație (56%) susține că viața sa este *aproximativ la fel* cu cea de acum un an, iar fiecare al patrulea locuitor al țării o apreciază drept *mai proastă*. Pe de altă parte, nivelul de optimism cu privire la traiul de peste un an rămâne relativ constant – de 2 ori mai multe persoane (decât numărul celor mulțumiți în prezent) consideră că vor trăi mai bine peste un an. Optimiștii sunt mai des întâlniți în mediul rural, în rândul populației tinere, de naționalitate moldovenească și cu nivel înalt al veniturilor.
- Barometrul atestă o creștere lentă, dar continuă a utilizatorilor zilnici de Internet – fiecare al treilea respondent. Profilul utilizatorilor regulați de Internet (zilnic sau 6-7 zile pe săptămână) este următorul: persoană tânără, locuitor al mediului urban, cu nivel înalt de studii.
- Sursa cea mai importantă de informare a populației continuă să fie televiziunea (82%), aceasta fiind și sursa de informare în care 32% din populație au cea mai mare încredere (acest indice însă este în descreștere față de aceeași perioadă a anului precedent). Pentru 32% din populație sursa principală de informare este radioul și doar pentru 18% sursa primară de informare sunt ziarurile (în special pentru populația cu nivel înalt de studii și populația în etate). Internetul s-a plasat pe locul trei în calitate de sursă principală de informare cu o pondere de 28 la sută (în creștere cu 7% față de perioada similară cu 2 ani în urmă), fiind menționat preponderent de populația masculină, locuitorii mediului urban, persoanele tinere (18-29 ani – fiecare al doilea), persoanele cu nivel înalt de studii și socio-economic. Internetul este plasat pe locul doi în cazul sursei de informare care se bucură de cea mai mare încredere.
- Posturile TV din care se informează preponderent populația adultă sunt Moldova 1 (47%) și Prime TV (44%). Aproape fiecare a patra persoană adultă se informează de la postul Pro TV (22%). Canalele TV recent lansate se bucură de o creștere continuă a audienței: Jurnal TV (15% față de 7% în mai 2010) și Publika (13% față de 1% în mai 2010), plasându-se pe locul 4 și, respectiv, 5 printre principalele posturi TV de informare.
- Fiecare al treilea cetățean adult al țării nu se simte liber să critice conducerea țării, iar fiecare al doilea nu se simte liber să iasă pe stradă și să protesteze împotriva deciziilor luate de conducerea țării. Totuși, în cazul organizării unor proteste în masă la nivel local împotriva scăderii nivelului de trai sau pentru protecția drepturilor personale, fiecare al doilea respondent susține că va participa la acest gen de proteste. Factorii determinanți pentru protest din partea populației sunt legați de criza economică / nivelul scăzut de trai (49%) și problemele legate de piața muncii (41%).

Politică

- Nivelul de interes al populației țării pentru *politică* a scăzut față de perioada similară a anului precedent – de la 34% în mai 2011 la 28% în prezent. Interesul față de viața politică este mai pronunțat la bărbați, locuitorii mediului urban, persoanele cu nivel înalt de studii.
- Principalele instituții ale statului înregistrează o creștere semnificativă (față de perioada similară a anului precedent) a nivelului de încredere din partea populației: Guvern – de la 23% la 30%, Parlament – de la 19% la 25%, Președintele țării – de la 20% la 28%. Cele mai mici cote de încredere sunt înregistrate, tradițional, pentru *partidele politice* (20% au foarte multă sau oarecare încredere) și *sindicate* (19%).
- Tradițional, populația din mediul rural manifestă un nivel de încredere față de principalele instituții ale statului, în proporție mai mare decât populația din mediul urban. În funcție de caracteristicile socio-demografice ale populației, constatăm o diferențiere clară între populația de naționalitate moldovenească/română și minoritățile etnice, ultimele manifestând un nivel de încredere net inferior (în medie, de 1.5 ori mai mic) în Președintele țării, Parlament și Guvern. Aceeși tendință se înregistrează și în cazul aprecierii activității Guvernului condus de Vlad Filat. În general, fiecare al patrulea respondent apreciază pozitiv activitatea actualului executiv.
- Dintre personalitățile politice de cea mai mare încredere se bucură Dorin Chirtoacă (45%, care a înregistrat o creștere semnificativă de 12% față de barometrul precedent), fiind urmat de Vlad Filat (43%), Marian Lupu (37%) și actualul Președinte al Republicii Moldova Nicolae Timofti (35%). În general, toți liderii politici au înregistrat creșteri la capitolul încredere, cu excepția lui Igor Dodon (o descreștere semnificativă de 7% față de barometrul precedent).
- În cazul răspunsului liber privind personalitatea politică în care populația are cea mai mare încredere, topul primelor trei personalități se modifică considerabil: Vladimir Voronin (18%), Vlad Filat (13%) și Marian Lupu (6%).
- Referindu-ne la partide, constatăm că de cea mai mare încredere continuă să se bucure PCRM (39%), fiind urmat la distanță mică de PLDM (37%). Următoarele partide, care se bucură de un nivel relativ (comparativ cu alte partide) înalt de încredere, sunt PDM (31%) și PLM (31%). De fapt, se bucură de încredere doar partidele prezente în Parlamentul Republicii Moldova. Cele extraparlamentare înregistrează un nivel de încredere net inferior.
- În cazul eventualelor alegeri pentru Parlamentul Republicii Moldova, 39% **dintre persoanele care au exprimat o opțiune electorală**, au declarat că vor vota pentru PCRM (în creștere față de perioada similară a anului 2011 cu 2%). Cei care optează pentru PCRM sunt, în special, persoanele în etate, minoritățile etnice, cu nivel de studii și nivelul socio-economic scăzut. Procentul altor concurenți luați în parte, care pot trece actualul prag electoral, este după cum urmează: PLDM (26%, în descreștere cu 1%), PLM (18%) și PDM (12%, o descreștere cu 4%). Profilul susținătorilor PLM este următorul: tineri (18-29 ani), locuitori ai mediului urban, de naționalitate moldovean/român, cu nivel înalt de studii. Electoratul PLDM este mai omogen în funcție de sex, mediu de reședință, nivel de studii.
- PCRM se află și în topul partidelor pentru care populația nu ar vota în nici un caz, înregistrând o pondere de 32%, comparativ cu PLM (18%), PLDM (4%), PPCD (4%), și PDM (5%). Împotriva PCRM sunt în special tinerii, persoanele de naționalitate moldoveană/română, persoanele cu nivel înalt de studii și socio-economic.
- 3 din 4 respondenți consideră că Republica Moldova nu este guvernată de voința poporului, iar 2 din 3 sunt de părerea că alegerile în țara noastră nu sunt libere și corecte.
- Fiecare al doilea cetățean adult al Republicii Moldova susține că ar fi mai bine dacă țara ar fi guvernată de un singur partid.
- Fiecare al treilea respondent (în creștere cu 9% față de barometrul din mai 2011) este convins că nivelul corupției a crescut de când actualul Guvern este la putere, iar 41% susțin că a rămas la același nivel.
- Cu privire la președintele ales, 27% din populație crede că alegerea Președintelui Republicii Moldova nu a fost în conformitate cu Constituția țării, iar o altă pătrime nu a putut să se pronunțe. În acest context, este relevant faptul că marea majoritate a populației (87%) se pronunță pentru faptul ca Președintele țării să fie ales direct de către cetățeni.
- Deși problema alegerii Președintelui țării a fost soluționată, majoritatea populației nu crede că în următoarele 12 luni se vor înregistra îmbunătățiri în principalele domenii ale vieții sociale, economice și politice: piața muncii, salarii/pensii, sărăcia, prețurile înalte, activitatea Guvernului și nici sistemul judiciar. Altfel spus, problema alegerii președintelui nu a fost un impediment major în redresarea

situației economice și sociale. Problema principală, în opinia a 1/3 din populație, constă în faptul că nu există colaborare între partidele din componența AIE.

- 62% din populația adultă a țării nu este de acord cu faptul că dreptul la vot să fie acordat de la vârsta de 16 ani.
- Aproape fiecare al doilea respondent sprijină ideea trecerii la alegeri parlamentare doar în bază de circumscripții uninominale și doar 12% doresc păstrarea actualului sistem. Totodată, este important faptul că fiecare al treilea adult nu a putut să se pronunțe pro sau contra.

Alte aspecte socio-economice

- În contextul discuțiilor pe marginea problemei legate de denumirea cursului de istorie în școală, barometrul actual a studiat opinia populației față de problema respectivă. Astfel, 2/3 din respondenți consideră că denumirea corectă a cursului de istorie ar fi *Istoria Moldovei*, în timp ce 15% se pronunță pentru denumirea de *Istorie a românilor* (preponderent populația tânără, cu nivel înalt de studii și venit). Alte 14% din respondenți optează pentru denumirea de *Istorie integrată*.
- Fiecare al patrulea respondent are datorii în prezent. Datoriile populației sunt determinate în primul rând de necesitățile de bază – restanțe la plata serviciilor comunale (fiecare al doilea respondent cu datorii), necesități alimentare (fiecare al treilea respondent). Primul motiv al datoriilor este valabil preponderent pentru locuitorii din mediul urban și populația în etate, în timp ce al doilea tip de datorii este valabil preponderent pentru locuitorii din mediul rural, persoanele tinere și cu venit scăzut al venitului.
- 18% din respondenți dispun de economii.
- 6% din populația adultă a țării planifică să apeleze la un credit în următoarele 6 luni. Scopul principal al creditului este necesitatea de a efectua reparații ale imobilului (60% din populația care planifică să ia un credit).
- 57 la sută din gospodăriile sunt conectate la gaz. În funcție de mediul de reședință, fiecare a treia gospodărie din mediul rural este conectată la conducta de gaz, însă doar 28% din acestea utilizează gazul pentru încălzirea locuinței.

Relatii externe

- Majoritatea populației consideră că relațiile Republicii Moldova cu principalii parteneri (România, Rusia, Ucraina, SUA și UE) sunt bune. Acest nivel de percepție se menține stabil în decursul ultimilor 2 ani, cu o mică descreștere în cazul relațiilor cu România.
- În cazul unui referendum privind aderarea la Uniunea Europeană, fiecare al doilea respondent susține că ar vota pentru, iar 30% - contra. Ponderea persoanelor care sunt împotriva aderării la UE înregistrează o tendință de creștere continuă în decursul ultimilor 2 ani – de la 18% în mai 2010 la 30% în mai 2012. În acest context studiul relevă faptul că 18% din populația țării sunt convinși că UE nu va putea depăși criza actuală și se va dezmembra.
- Barometrul a testat și atitudinea populației cu privire la eventuala aderare la Uniunea Vamală Rusia-Belarus-Kazahstan. 57% din populația chestionată se pronunță pro, în special minoritățile etnice.
- Fiind puși în situația de a alege fie o opțiune, fie alta, respondenții s-au divizat în două grupuri aproximativ egale: 38% pentru Uniunea Vamală și 35% pentru Uniunea Europeană (preponderent populația tânără, cu nivel înalt de studii și nivel socio-economic înalt).